

GIÁO DỤC LỐI SỐNG CHO SINH VIÊN - MỘT KHÍA CẠNH CỦA GIÁO DỤC THẨM MỸ

Nguyễn Phương Huyền

Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương.

Sinh viên lớp là những người năng động, trẻ trung, sáng tạo và luôn hướng đến cái mới. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế hiện nay, lối sống của sinh viên có nhiều biến đổi vừa theo hướng tích cực (tiếp thu giá trị mới, hiện đại) và vừa theo hướng tiêu cực (có những biểu hiện không phù hợp với các chuẩn mực luật pháp và đạo đức, với các giá trị truyền thống của dân tộc). Việc giáo dục để hình thành lối sống lành mạnh, phù hợp cho sinh viên hiện nay không chỉ là một nhiệm vụ quan trọng của nhà trường, của xã hội mà còn góp phần giáo dục thị hiếu thẩm mỹ cho sinh viên. Bởi lẽ, trong lối sống con người thể hiện nhận thức, thái độ và hành vi của mình về cái "Chân, Thiện, Mỹ".

Để tìm hiểu bước đầu về vấn đề này, chúng tôi đã tiến hành khảo sát 100 sinh viên năm thứ nhất và thứ hai của Trường CĐSP Trung ương với các nội dung sau: 1) Một số biểu hiện trong nhận thức của sinh viên về lối sống; 2) Các hành vi mang tính văn hoá của lối sống sinh viên.

Dưới đây là một số kết quả nghiên cứu mà chúng tôi thu được:

Bảng 1: Nhận thức của sinh viên về lối sống

STT	Các tiêu chí đánh giá	Giới tính		Chung	
		Nam (%)	Nữ (%)	TB	Xếp hạng
1	Có trình độ học vấn	88	91	89	2
2	Có địa vị trong xã hội	64	53	58	11
3	Nhiều tiền	87	94	90	1
4	Quan hệ cá nhân tốt	84	68	76	4
5	Tự do cá nhân	72	49	60	9

6	Có sức khoẻ	65	77	71	7
7	Được mọi người tôn trọng	71	62	66	8
8	Gia đình ổn định	54	89	71	6
9	Được hưởng nhiều thú vui trong cuộc sống	63	57	60	10
10	Nghề nghiệp thích hợp	78	69	73	5
11	Có tình yêu	67	87	77	3
12	Có ích cho người khác	69	43	56	12
13	Có vị trí chính trị	51	39	45	13

Qua phân tích số liệu bảng 1 cho phép ta rút ra một số nhận xét sau:

- Quan niệm có "nhiều tiền" là vấn đề được sinh viên quan tâm nhất trong lối sống hiện nay. Điều này thể hiện: Thứ nhất, quan niệm mới mẻ của lớp trẻ trong cuộc sống hiện đại, vật chất, làm giàu chính đáng là một giá trị cơ bản của cuộc sống. Đã có một thời gian dài trong xã hội chúng ta, làm giàu, kinh doanh, tiền bạc bị xã hội lên án. Chỉ số này lý giải cho một thực tế hiện nay là nhiều thanh niên trẻ của chúng ta rất thành đạt trên thương trường; Thứ hai, với quan niệm có nhiều tiền, một bộ phận không nhỏ sinh viên, thanh niên đã coi trọng lối sống thực dụng đặt đồng tiền lên trên hết, coi nhẹ các giá trị truyền thống tốt đẹp, mang tính nhân bản của dân tộc đã được nhiều thế hệ kế thừa, trân trọng.

- Một biểu hiện khác trong nhận thức của sinh viên là có trình độ học vấn tốt. Đây là một nhận thức đúng đắn. Những người trí thức tương lai cần có tri thức tốt, tiếp thu được những tiến bộ của khoa học - công nghệ để đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Đã qua rồi cái thời kỳ con người chỉ làm việc bằng lòng nhiệt tình thái quá và các kinh nghiệm. Chúng ta cần có tri thức để hoà nhập khu vực và quốc tế.

- Một khía cạnh khác trong nhận thức của sinh viên là họ quan tâm đến tình yêu, quan hệ liên nhân cách. Sinh viên luôn có nhu cầu tình cảm lớn (trong đó có tình yêu đôi lứa), có nhu cầu giao tiếp ở mức độ cao. Đây là nhận thức đúng mà chúng ta cần tạo điều kiện để sinh viên thực hiện những mong muốn này.

- Điều đáng quan tâm ở đây là làm thế nào để sống có ích cho người khác, cho xã hội lại được sinh viên đánh giá rất thấp. Phải chăng, sinh viên hiện nay muốn sống cho bản thân mình nhiều hơn? Phải chăng lối sống vị kỷ, cá nhân của phương Tây ảnh hưởng mạnh mẽ đến sinh viên? Điều này cần tiếp tục tìm hiểu và lý giải.

Bảng 2: Đánh giá của sinh viên về những hành vi chưa đẹp trong cuộc sống

STT	Các biểu hiện	Trung bình (%)	Xếp hạng
1	Vi phạm qui chế thi	46	7
2	Sinh hoạt bê tha, bừa bãi	75	2
3	Gây rối, mất trật tự nơi công cộng	54	6
4	Đầu tóc, trang phục lập dị	59	5
5	Phát ngôn bừa bãi thiếu văn hoá	65	4
6	Đưa các hình ảnh không nghiêm túc của bạn bè hay của chính mình lên mạng	87	1
7	Bày tỏ tình yêu trai gái công khai chỗ đông người	68	3

Phân tích số liệu bảng 2 ta thấy:

- Sinh viên phê phán mạnh mẽ nhất việc đưa lên mạng Internet những hình ảnh không đẹp của bạn bè. Trong thời gian gần đây, một số người (chủ yếu là thanh niên) đã đưa lên mạng một số hình ảnh không lành mạnh trong lối sống. Việc làm này phải chăng là để thoả mãn sự tò mò, là một "trò chơi"? Đây có thể coi là việc làm thiếu văn hoá và sinh viên cần lên án.

- Vấn đề sinh hoạt thiếu văn hoá cũng được sinh viên phê phán (xếp thứ 2 trong các hành vi được khảo sát). Trong lối sống của sinh viên hiện nay, bên cạnh những hành vi đẹp, phù hợp với cuộc sống hiện đại thì vẫn còn nhiều hành vi chưa đẹp thể hiện trong cuộc sống sinh hoạt hàng ngày ở ký túc xá, nơi nhà trọ đến nơi công cộng như: quan hệ nam - nữ, gây ô nhiễm môi trường, cờ bạc, rượu chè, cấm quán. Ở đây, việc bày tỏ tình yêu một cách thiếu tế nhị nơi công cộng cũng bị sinh viên lên án. Hành vi này không phù hợp với thuần phong mỹ tục truyền thống của dân tộc.

- Trong các hành vi chưa đẹp của sinh viên, sinh viên cũng quan tâm, phê phán các hành vi thuộc về hình thức như ăn mặc, đầu tóc của một số sinh viên hiện nay. Ăn mặc, đầu tóc theo một là chuyện bình thường của sinh viên, song những một đến mức lập dị thì không phù hợp với cuộc sống cộng đồng, với văn hoá truyền thống của dân tộc.

Một khía cạnh tìm hiểu khác trong nghiên cứu này là sự tham gia các hoạt động văn hoá của sinh viên. Kết quả vấn đề này được thể hiện qua bảng sau:

Bảng 3: Sự tham gia các hình thức hoạt động văn hoá của sinh viên

STT	Hoạt động	Trung bình (%)
1	Đọc sách báo, lên mạng	72
2	Xem ti vi	68
3	Xem phim tại rạp	41
4	Giao lưu với bạn bè	97
5	Đi khiêu vũ	8
6	Chơi thể thao	6
7	Thăm bảo tàng, triển lãm	5

Qua bảng 4 chúng tôi nhận thấy, sinh viên hầu hết chỉ dành thời gian cho việc giao lưu với bạn bè, đọc sách báo trên mạng và xem ti vi. Chính hoạt động văn hoá khá nghèo nàn này đã làm cho sinh viên hạn chế về kiến thức chung, khả năng cảm thụ cái đẹp, sáng tạo cái đẹp trong nghệ thuật cũng như trong cuộc sống, hay tạo ra cảm hứng tích cực để học tập. Thực tế khi trao đổi với các em chúng tôi được biết có rất ít em có khả năng chơi thể thao, khiêu vũ hay có những hiểu biết nhất định về một lĩnh vực nghệ thuật nào đấy. Đây chính là một lỗ hổng khá lớn trong đời sống văn hoá, đời sống thẩm mỹ của sinh viên. Điều này xuất phát từ những hạn chế thuộc về khách quan và chủ quan của sinh viên ngày nay. Chính vì thế đôi lúc các em sẽ đứng ngoài nghệ thuật đích thực, xa rời văn hoá truyền thống để có thể kế thừa và phát huy.